

Føroya Náttúru- og Umhvørvisverndarfelag:

Ein brennistøð í felag

Brennistøðin í Eysturoynni fer nú at vera komin upp undir land. Umsókn um grundstykki er send, og fólk úr renovatiónsfelagsskapinum og Nes kommunu hava verið niðri og hugt at ymsum mogleikum.

Í 1977 legði Renovatiónsnevnd Tórshavnar býráðs fram álit til fyrsta part í eini loysn á rusk og dalkingarspurningin í Føroyum. Fyrsti partur er ein brennistøð. Annar partur verður tikin upp og orðaður, tá ið brennistøðin er vorðin veruleiki.

Felagið Føroya Kommunali renovatiónsfelagsskapur hevur áttikið sær at loysa fyrsta part sambært niðurstøðuna í nevnda áliti. Nevndin hevur hugt at eini nútímans brennistøð við Thisted og hevur biðið um grundstykki á Rustini á Saltneis.

Tað er einki at ivast, at ein slík brennistøð bygd eftir bestu donskum byggiprinsippum tekniskt kann standa hvar sum helst. Eftir tykki FNU (Føroya Náttúru- og Umhvørvisverndarfelag) eru okkara rusk og dalkingarspurningar kortini ikki fyrst og fremst ein spurningur um eina brennistøð og hvar hon skal liggja.

Ein arbeidssbolkur í FNU hevur tí áttikið sær at fara ígjøgnum álitið Rusk, burturkast og dalking í Føroyum frá renovatiónsnevnd Tórshavnar býráðs, annað tilfar m.a. tey bæði yvirlitini frá Nordisk Miðnættarráð: Gjenvinning av kommunalt avfall í Norden, 1977 og Metoder for behandling av kommunalt avfall, 1978, at tala við partarnar í málinum og at meta um rusk, burturkast og dalkingarspurningarnar eftir teimum sjónarmiðum Føroya Náttúru- og Umhvørvisverndarfelag liggur á hjarta at fara fram.

Uttan ómak-prinsippid ónýtiligt

Í fyrsta lagi fer FNU at fara fram, at tað ikki er eydnast teimum, sum hava greitt úr hondum álitið «Um rusk, burturkast og dalking í Føroyum» at seta niðurstøðuna um brennistøð sum fyrsta part fram, so hon virkar trulig. Samanhangurin millum uppgávuformuleringina, lesitilfarið og niðurstøðuna í álitinum er sjáldsama litil og tendensiosur. Mett verður at niðurstøðan til minkar um mogleikarnar at siggja rusk, burturkast og dalkingina úr ymsum ólíkum sjónarmiðum.

— Tað at fólk uttan ómak sleppa av við alt burturkast er ein fyrtreytin fyrri, at tað í heila tikið loysir seg at fara undir umhugsan av eini heildarloysn móti dalking av bústaðarøkjum og náttúru í Føroyum. (sitat úr álitinum 3.6.1.4.).

Hetta uttan ómak-grundsjónarmið kunna vit ikki taka undir við. Ruskið og dalkingin kann ikki javnsetast við annað úr mannahondum, sum bert reður um at fáa úr eygunum.

Okkara stóru rusk, burturkast- og dalkingarspurningar eru harafturimóti partur av okkara nýggja livsstili, okkara livskvaliteti. Teknokratiska loysnin er at forkoma øllum burturkasti í eini brennistøð, sum hevur orku at taka alt tað, ið fellir av okkara ríka borði. Fjæld av fólk, sum tekur undir við sjónarmiðjunum í FNU vilja harafturimóti verða við, at hvør sær og í felag kunnu vit gera munandi við burturkastið og dalkingina og orskirnir at hetta, og tað fer at taka grundarlagið undan ætlaðu brennistøðini. Í sama viðfangi skal nevast, at okkum tykist at interkommunali renovatiónsfelagsskapurin átti at havt fylgt prinsippinum um almenneleika í viðgerðini av rusk- og dalkingarspurninginum í Føroyum uttan at hava lagt seg á ávíst sjónarmið í fyrsta umfari.

Brennistøðin loysir ikki okkara skemmandi dalking millum fjals og

fjør. Hon fremur ikki hugin at fjálga um og taka til haldar lutir og tilfar sum hava síni eginvirði og potentiellu virði í menningarskapin. Brennistøðin sum verður grundað á eina ávasta nøgd av burturkasti og flutningsmogleikum festir eina óhaldbara forbrúksstöðu. Orka verður fingin burtur úr brennistøðini, men tað skal eisini orka at flyta alt ruski til brennistøðina. Hetta ynski um eina ávasta orkunøgd eigur tí ikki at vera við í metingunum av týðninginum av eini brennistøð.

Eftirlýsing

Tað er ómøguligt hjá FNU at góðtaka at brennistøðin kemur verður fyrst bygd og síðani í øðrum umfari skal ein heildarloysn á burturkast- og dalkingarspurningunum í Føroyum gerast.

Vit eftirlýsa eini væl grundgívnari heildarloysn fyrst við ella uttan brennistøð. Hetta er álvarsom áheitan til renovatiónsfelagsskapin, sum vit vóna verður tikin til eftirtektar.

FNU ynskir í hesum máli at gera vart við sjónarmið síni sambært felagsins lógum grein 2 og 3:

Fyrst og fremst hava vit øll ábyrgd av náttúru og tí náttúrurikidemi okkum kemur í hendi. Vit vita um hetta rikidemið, at tað er tømligt og lítið skal til at fáa enda á tí.

Vit vita eisini at okkara harði livsstilur mótvægis náttúruni ørkymlar og fremur álvarsom afturstig. Alt hetta rikidemi, vit hava um hendi og í ábyrgd ikki bert er okkara, men eisini teirra, ið eftir okkum koma. Tørvur er á sættlagari og maktlagari livsstili.

Í øðrum lagi fer FNU at minna á ST-samtyktirnar

um vernd av øllum livandi og av øllum náttúrurikidemi, sum ikki tolar at verða søplað burtur og forkomið, men eigur at verða fjálgað um og havt í varðveitslu. Í hesum viðfangi vilja vit eisini nevna okkara egnu verndarlógir og ynski um at fylgja andanum í teimum til ytstu mörk.

Seinast og ikki minst skal leggjast áherðsla á tørvinn á upplýsing um dalkingarspurningar og

meira positivt um hvat ið gerast kann til tess at minkast kann stórvægis um dalkingina og ruskið. Eins og nevnt verður í álitinum um rusk, burturkast og dalking í Føroyum, fara vit eisini at seta fram áheitan um eina tíðarhóskandi náttúruverndarlóg, lóg fyri emballaguttilfar, lóg um avgjöld á ávissum innfluttum lutum so hesir kunnu takast til haldar, tá ið teir av eini ella aðrari grund fara úr brúki.

At enda fer FNU at heita á landsins myndugleikar, kommunala felagsskapin, renovatiónsfelagsskapin, stovnar, fyrteklar og einstaklingar um at gera sitt besta til at farið verður undir endurvinnning og endurnýtslu, so minst møguligt kann søplast burtur ella fara upp í royk.

Arbeidssbolkurin í FNU innan renovatión
Martin, Jorun og Randi

Svend Jacobsen, figgjarmálaráðharri:

Vinstriflokkurinn eigur at lesa ráðini hjá OECD

Politiska kjakið í Danmark er á ongan hátt ólíkt tí, sum flestu lond hava — ella dragast við. Spurningurin um figgjarmála útliðið er so álvarsamur fram um næstan alt annað, at eingin stjórn sleppur undan honum. Royndirnar at fáa javnvág í handlin landanna millum krevja alla politiska orku.

Tað er serliga vinstriflokkurinn, sum hevur lagt seg eftir at kritiserar tann politikk sum javnadarstjórnin ferir, og nú um dagarnar svaraði figgjarmálaráðharrin, Svend Jacobsen, atfinningunum frá Vinstra, tá sagt verður, at stjórnin ongan politiskan málsetning hevur. Svend Jacobsen heldur, at tað má undra mangan, at ein so royndur politikari sum Henning Christoffersen skal fáa seg til at spyrja slíkt, tí er nakar politikkur lagdur til rættis, so er tað tann figgjarpolitikkur, sum hendan stjórnin rekur og sum stig fyrri stig verður gjøgnumfjórður. Gjalds-javnvágin skal faast á beint í áttatíðrunum. Skal ein vera reiðiligur, heldur figgjarmálaráðharrin fram, so er tað heilt óvanligt í danskari parlamentariskari sögu við einum tilkúmm langtidarpolitikki sum veruliga er í figgjarmála politikki stjórnarinnar í dag, og ikki minst tá tað eru tey lítið populeru tingini sum stjórnin er sinnad at loysa.

Tá Vinstra ferir fram, at stjórnin ferir fram, at stjórnin tosar um norðsjóvarloju fyrri at leida tankarnar frá figgjarpolitikki sínum, so er veruleikin tvørturimóti tann, at stjórnin her hevur tikið eitt initiativ, ið er partur av stjórnarinnar figgjarpolitikki og sigur Svend Jacobsen viðari: Lat meg

endurtaka: Danmark hevur stórar figgjarmála trupulleikar og teir skulu loysast í áttatíðrunum sjálvt um hetta verður ein trupul uppgáva, sjálvt um tað fer at vera sera tungligt.

Undirgrund Danmarkar eru funnin orkuvæni. Vit eiga at tryggja okkum, at henda orka kemur okkum til góðar. Tað er tí, at vit halda fast við keypsrætt til danska samfelagið og um at fáa oljuleiðing til landið.

Stórsti partur av undirgrund Danmarkar er enn ikki granskaður. Og hetta kunnu vit ikki forsvara, tá vit hugsa um figgjarmála og orkuligu stöðu okkara. Samfelagið má kunna ráða yvir til partinum, sum enn ikki er granskaður og vit megu fáa meira modernar konsessióner, konsessióner, sum tryggja orku til samfelagið, og soleiðis, at samfelagið fær part í hesum ognum. Tí hava vit sett kravið fram um afturlating av økjum.

Danska stjórnin er av teirri áskoðan, at danska samfelagið skal hava meginpartin av virðinum sum liggja í Norðsjónum. Tó hetta aleina loysir ikki figgjarmála trupulleikar okkara, men hetta kann stuðla til at minka um teir.

Svend Jacobsen heldur, at politikkurin hjá Javnadarsstjórnini er rættari mótvægis politikkinum hjá Vinstra. Vinstra vil hava, at allar byrðar verða lagdar á løntakaran,

Jákup Lindenskov úr fólkatinginum

meðan tey, sum sita við ognunum, einki skulu lata. Tað er reyði tráðurin í politikki teirra.

Stjórnin hevur heilt aðra áskoðan. Vit halda, sigur Svend Jacobsen, at figgjarmála trupulleikar Danmarkar eru so stórir at allir bólkir í samfelagnum vera við at loysa teir.

Um Vinstra vil samarbeiða við stjórnina, eru vit til reiðar, sigur figgjarmálaráðharrin, men hetta kann ikki vera við grundarlag í tí at bert løntakaran skal gjalda.

Svend Jacobsen biður at enda Vinstra lesa ráðini hjá OECD og Thorkild Kristensen um, hvussu figgjarmála kreppan skal loysast. Okkara trupulleikar kunnu ikki loysast við einum politikki sum einiðis leggur seg á ávistar bólkir í samfelagnum, endar figgjarmálaráðharrin.

Heldur
tú
ikki

sosialin